

tini da u svemu Bogu pripada posljednja riječ. Tako se u Isusovu uskrsnuću objavila nova Božja pravednost koja se pokazala kao bezuvjetna milost — stvaralačka ljubav prema nepravednima i bezbožnima.

Poruka te uskrсне pravednosti koju eshatološka vjera donosi u svijet želi potvrditi istinu da zločinac u stvari neće trijumfirati nad svojom žrtvom, a i da žrtva na kraju neće slaviti slavije nad svojim zločincem. Trijumfirat će Onaj koji je umro najprije za žrtvu a onda i za zločinca i time objavio novu pravednost koja probija pakleni krug pamćenja mržnje i osvete. Riječ je o oprost i opraštanju.

No, kao što postoje problemi s pamćenjem, tako postoje i nespornosti s oprostom i opraštanjem. Oprostiti prvotno znači: ne dopuštajući zlu da nadvlada, oslobađati se potrebe uzvraćanja istom mjerom. Zato oprost ne znači zaborav, niti nijekanje zadobivene uvrede, a još manje skidanje tereta krivnje s počinitelja. Riječ je jamačno o procesu koji traži vrijeme i ne može biti silom iznuden.

Zbornik *Kršćanstvo i pamćenje* zajedno s drugim projektima Franjevačkog instituta za kulturu mira iz Splita, daje važan prinos razrješenju ovoga i sličnih problema s kojima se naše društvo, pogođeno zlom rata i nedaćama političkih promjena, suočava i mora suočiti. On može poslužiti kao dobrodošlo nadahnuće za zdravo i objektivno promišljanje naše (pojedinačne i nacionalne) prošlosti. Mogli bismo reći da je u njemu riječ o djelatnom promišljanju i oblikovanju vrijednosti kulture kršćanskoga humanizma. Osim referata u Zborniku možemo naći i rasprave, kako one uz predavanja tako i plenarnu raspravu, kojima se čitateljima omogućuje doživljaj ozračja samoga simpozija ali i određeno uključenje u razmišljanje. Zato ga prepoznajem kao nezaobilazno štivo pa ga preporučam za studiozno čitanje i mirno promišljanje.

Ivan KOPREK

Suvremeni pristup Bibliji, zbornik radova, Niz, Diaspora croatica«, Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt a. M., 2004., 279 str.

Nedavno je svjetlo dana ugledao peti po redu zbornik radova u izdanju Hrvatskoga dušobrižničkog ureda u Frankfurtu na Majni u nizu »Diaspora croatica« pod nazivom *Suvremeni pristup Bibliji*. U toj hvalje vrijednoj knjizi dvojezično (hrvatski i njemački) na 279 stranica objavljena su predavanja o temi »Suvremeni pristup Bibliji« — koja je aktualizirana prošle godine početkom listopada u »Godini Biblije« na godišnjem pastoralnom skupu hrvatskih svećenika, dakona, pastoralnih suradnica i suradnika iz Zapadne Europe u Bergisch Gladbachu kod Kölna.

Predgovor zborniku napisao je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić, a u zborniku su uz predavanja dr. fra Tomislava Vuka iz Jeruzalema pod nazivom »Biblija u suvremenom svijetu« i »Kako se Crkva služi Biblijom«, dr. s. Rebeke Anić iz Splita »Žene i Biblija« te dr. Tončija Matulića iz Zagreba »Bioetičko pitanje u svijetlu objave«, objavljeni i brzojavni upućeni sa skupa Svetome Ocu u znak zahvale za njegove dosadašnje pohode Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te 25. obljetnice njegova pontifikata i nadbiskupu Josipu Bozaniću u povodu njegova uvrštenja u članstvo Kardinalskog zbora Svete Rimske Crkve, te na kraju u dodatku iscrpna bibliografija za biblijski rad, naročito s djecom i mladeži koju je sakupio o. Vuk. Dr. Vuk ističe kako već sama činjenica da postoji toliko metoda, pristupa i »čitanja« Biblije ukazuje na to da je ona prestala biti predmetom jedino religioznog interesa, te da se njome ne bave samo vjernici ili još uže samo teolozi i kler. Istaknuo je kako Bibliju čitaju i istražuju mnogi, ali s vrlo različitih vidova, koji ne moraju imati nikakve veze s vjerom i religijom, niti dakle s kriterijima njezine interpretacije, a niti njihova interpreta-

cija podliježe na bilo koji način sudu ili autoritetu crkvenog Učiteljstva. »Takvo stanje temelji se na pozitivnom gledanju i vrednovanju Biblije od strane 'svijeta'. Dakle s vida opće kulture. A to je omogućeno baš time što je ona prestala biti isključivim monopolom židovskih i kršćanskih vjerskih zajednica i njihova interesa, potreba i svjetonazora.« Dr. s. Rebeka Anić je posebno istaknula znanstveno razračunavanje žena s tumačenjima Biblije koja su imala svrhu održati drugotnost i podređenost žena. »Velike žene Biblije gotovo se redovito uzima kao dokaz da žene mogu djelovati ako to žele i u patrijarhalnim strukturama, dakle koristi ih se kako bi se potkrijepio stav da nisu potrebne promjene struktura i odnos prema ženama.« Dr. Matulić ističe kako svijest o grijehu izbija iz osobne vjere u Boga ljubavi, dobrote i milosrđa, jednom riječju — vjere u Boga za nas. »Biblijskoga Boga kršćani smiju zvati i zovu svojim Ocem. To nas je poučio Gospodin naš Isus Krist. Prema tome, nezamislivo je da bi kršćansko rješavanje 'bioetičkog pitanja' moglo biti s ičim drugim tako intimno, štoviše, nerazdruživo povezano kao s pitanjem o Bogu Gospodina našega Isusa Krista.«

Predavači, birani po vrsnoći i stručnosti, piše delegat o. Bebić u predgovoru zbornika, svojim su predavanjima uspješli zainteresirati sudionice i sudionike skupa, njih oko 150 iz osam europskih zemalja, što potvrđuju vrlo živi razgovori vođeni izvan službenoga programa skupa. »Ovaj zbornik priredili smo u prvome redu zato da ono što je na susretu rečeno trajno sačuvamo i učinimo dostupnim svima koji su za promatranu problematiku na bilo koji način zainteresirani, a takvih, uvjeren sam, nije malo.« Za nadati se da će svi oni koji žele pristupati Bibliji na suvremen način u zborniku pronaći dovoljno znanstveno utemeljenog sadržaja, a njegovim objavlivanjem istovremeno na hrvatskom i njemačkom jeziku ta sve aktualnija tematika tako postaje bliža ne samo hrvatskim već i

njemačkim čitateljima i znanstvenim djelatnicima. U tom smislu skladno se uklapa i vrlo uspješno rješenje korica zbornika autorice Romane Kašaj.

Adolf POLEGUBIĆ

Mihály SZENTMÁRTONI, S. J. *Naći sebe, tražeći Boga*, KIZ, Zagreb, 2004., str. 216.

Knjiga *Naći sebe tražeći Boga* o Mariji Tereziji od Sv. Josipa, koju je napisao o. Mihály Szentmártoni S. J., inače profesor na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu, prva je u nizu knjiga »Likovi duhovnosti« koje u okviru »Karmelskih izdanja« uređuje zajedničko uredništvo svih hrvatskih karmelićana i karmelićanki. Sadržaj knjige je međutim naznačen podnaslovom »Psihološki i duhovni profil« Anne Marije Tauscher, utemeljiteljice Družbe sestara karmelićanki Božanskoga Srca Isusova. Knjiga započinje kratkim životopisom obraćenice s protestantizma na katoličku vjeru koja u stalnom traženju Boga pronalazi sebe i svoje životno poslanje.

Čovjek je istinski u potrazi za samim sobom. To nije samo puka psihološka avantura, nego je poziv, otvorenost prema onomu koji može sve. Sva plodnost u duhovnome životu dolazi od milosti. Ona je nezasluzeni dar Božji koji dolazi ispuniti pukotine ponizna i raspoloživa ljudskog bića. Izvan milosti nema pravoga života. Naprotiv, po milosti život postiže svoju puninu. To je uranjanje u bezdan nepoznatoga svijeta, no to je svijet u kojemu nismo prepušteni samima sebi. Tu se odigravaju stvari koje nas nadilaze, ali one ne mogu postajati bez našega pristanka — a izvor su naše sreće i radosti. Sreća se sastoji u tome da se čovjek prepozna djetetom Božjim i da mu otvori vrata svoje duše. Ta je avantura nešto tako zadivljujuće i veličanstveno da se može odigrati samo jednom. Time dolazimo do vječne istine koja je uvijek nova i uvijek stara, a vrijedi za sva vremena: